

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av 2014 års ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss från 2006 samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i koden som hör till området för lagstiftningen och till lag om ändring av lagen om sjöarbetsavtal

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av 2014 års ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss från 2006 samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i koden som hör till området för lagstiftningen och till lag om ändring av lagen om sjöarbetsavtal (RP 167/2016 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Susanna Siitonen, arbets- och näringsministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Regionförvaltningsverket i Södra Finland, ansvarsområdet för arbetarskydd
- Alandia Försäkring
- Akava rf
- Finansbranschens Centralförbund rf
- Finlands Maskinförbunds förbund ry
- Finlands Skeppsbefälsförbund rf
- Rederierna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner de bestämmelser i 2014 års ändringar av koden i Internationella arbetsorganisationens konvention om arbete till sjöss från 2006 som hör till området för lagstiftningen samt en lag om sättande i kraft av ändringarna. I syfte att genomföra de nämnda ändringarna föreslås att det till lagen om sjöarbetsavtal fogas bestämmelser som förpliktar arbetsgivare att teckna och hålla i kraft en försäkring eller annan ekonomisk säkerhet för att

Betänkande AjUB 7/2016 rd

trygga arbetstagarnas rättigheter till hemresor och den ekonomiska ställningen för arbetstagare som blivit sjuka eller har skadats. De föreslagna tilläggen kompletterar arbetsgivarens skyldighet att betala kostnader för arbetstagarnas hemresor och sjukdomskostnader.

Det föreslås att de bestämmelser som behövs för att genomföra bemanningsdirektivet också fogas till lagen om sjöarbetsavtal samtidigt.

I lagen föreslås en ny bestämmelse om fastställande av arbetsvillkoren för hyrda arbetstagare i de fall där det inte finns ett kollektivavtal som är bindande för användarföretaget. Dessutom föreslås att det för användarföretaget föreskrivs skyldighet att informera hyrda arbetstagare om lediga platser i användarföretaget på samma sätt som information om platserna förmedlas till användarföretagets egna arbetstagare. I lagen om sjöarbetsavtal föreslås också en bestämmelse om användarföretagets skyldighet att erbjuda hyrda arbetstagare möjlighet att dra nytta av sådana tjänster och inrättningar som inte betraktas som anställningsförmåner som företaget erbjuder sina anställda, om inte särbehandlingen är motiverad av objektiva skäl.

2014 års ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss från 2006 träder i kraft internationellt den 18 januari 2017. Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Avsikten är att den nämnda lagen och de ändringar som föreslås i lagen om sjöarbetsavtal träder i kraft samtidigt som ändringarna av koden i konventionen träder i kraft internationellt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I regel 2.5 i internationella arbetsorganisationen ILO:s sjöarbetskonvention av 2006 fastställs i detalj i vilka situationer arbetstagaren har rätt till gratis hemresa samt de kostnader som arbetsgivaren ska betala (strandsättning av en sjöman). Enligt konventionen ska varje medlemsstat kräva att de fartyg som för medlemsstatens flagg har en ekonomisk säkerhet som tryggar att sjöpersonalen kan resa hem.

Bestämmelserna i konventionens regel 4.2 gäller redarens ansvar för vården av en sjöman som blivit sjuk och kostnader för vården samt för boende- och levnadskostnader. Dessutom ansvarar redaren i vissa fall för begravningskostnaderna. Bestämmelserna syftar till trygga sjömän i händelse av sjukdom, olycksfall eller död.

I de aktuella ändringarna, som antogs i koden till sjöarbetskonventionen 2014, definieras kraven på säkerheten mer detaljerat. Ändringarna ska sättas nationellt i kraft genom att ta in bestämmelser om systemet för ekonomisk säkerhet i lagen om sjöarbetsavtal.

I propositionen föreslås att 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal kompletteras med en ny 13 a §, vars 1 mom. föreskriver att arbetsgivaren ska teckna och vidmakthålla en försäkring eller ställa annan ekonomisk säkerhet för att i situationer som avses i regel 2.5 och 4.2 i sjöarbetskonventionen trygga arbetstagarnas rätt till hemresor och den ekonomiska ställningen för arbetstagare som in-

Betänkande AjUB 7/2016 rd

sjuknat eller skadats. I bestämmelsen definieras dessutom de kostnader som försäkringen ska täcka.

I de yttrandet som utskottet fått av Alandia Försäkring, Finansbranschens Centralförbund och Rederierna i Finland rf anses det att den nya bestämmelsen om rätt till hemresa och tryggnad av den ekonomiska situationen för en anställd som insjuknat eller blivit skadad går längre än vad ILO:s konvention kräver och att den således strider mot texten i konventionen. Detta gäller enligt uppgift särskilt punkterna 3 och 4 i den föreslagna paragrafen.

Utskottet konstaterar att enligt ILO:s sjöarbetskonvention av 2006 ska redare tillhandahålla ekonomisk säkerhet för att trygga ersättning vid dödsfall eller långvarig invaliditet hos sjöpersonal på grund av skada, sjukdom eller risk i arbetet enligt bestämmelser i nationell lag, sjöpersonalens anställningsavtal eller kollektivavtal. Enligt den nu aktuella regeln som fogats till konventionen 2014 (4.2) ska det föreskrivas nationellt om ett system för ekonomisk säkerhet som ska trygga de avtalsgrundade anspråken. Utskottet understryker att sjöarbetskonventionen inte närmare definierar vad som i detta sammanhang avses med att trygga sjöpersonalens ekonomiska ställning. Det blir beroende av nationell lag, sjöpersonalens anställningsavtal eller kollektivavtal.

Till koden till sjöarbetskonventionen fogades 2014 närmare bestämmelser (2.5) också för situationer där en sjöman har blivit strandsatt genom att redaren inte betalar kostnaderna för sjömannens hemresa, har lämnat en sjöman utan nödvändigt underhåll och försörjning eller på annat sätt ensidigt har brutit sina band med sjömannen. Utskottet understryker att utifrån erhållen utredning har inga finländska sjömän blivit strandsatta. Bestämmelsens relevans för finländska fartyg är därmed liten. Men systemet för ekonomisk säkerhet måste också täcka sådana situationer.

Enligt 15 § i lagen om sjöarbetsavtal ska arbetsgivaren hålla de handlingar som förtecknas i bestämmelsen tillgängliga för arbetstagarna på fartyget. I propositionen föreslås att också ett intyg om försäkringen eller ekonomisk säkerhet, som avses i 13 kap. 13 a §, ska hållas framlagt ombord. Utskottet anser att det är befogat och behövligt att hålla sådana uppgifter framlagda eftersom sjöfararna på så sätt får information om vem de ska vända sig till med eventuella krav.

Sammantaget anser utskottet propositionen behövs och fyller sitt syfte, och utskottet tillstyrker de ändringar som hör till området för lagstiftningen av koden i ILO:s sjöarbetskonvention och att lagförslagen godkänns utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner 2014 års ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss från 2006 enligt proposition RP 167/2016 rd.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 167/2016 rd utan ändringar.

Betänkande AjUB 7/2016 rd

Helsingfors 8.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tarja Filatov sd
vice ordförande Heli Järvinen gröna
medlem Teuvo Hakkarainen saf
medlem Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Reijo Hongisto saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anna Kontula vänst
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Leena Meri saf
medlem Merja Mäkisalo-Ropponen sd
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Eero Suutari saml
medlem Juhana Vartiainen saml
medlem Eerikki Viljanen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.